

„Think eco”- ekologiczne myślenie?

W Szkole Podstawowej Nr 12 im. Zygmunta Glogera od 01.09.2022 r. realizowany jest projekt “Think Eco for a better future” w ramach programu Erasmus+, Edukacja Szkolna, krótkoterminowa mobilność nauczycieli. Realizacja projektu polega na wprowadzeniu działań edukacyjnych o charakterze proekologicznym w naszej placówce oraz mobilnościach nauczycieli na szkolenia o tematyce ekologicznej. W realizację projektu zaangażowanych jest 16 nauczycieli naszej szkoły.

W ramach określonych we wniosku projektowym działań został opracowany plan, w oparciu o który nauczyciele i uczniowie, wykorzystując zarówno dotychczasową wiedzę w dziedzinie ekologii, jak też umiejętności pozyskane w trakcie mobilności, podejmują aktywności na rzecz ekologii i promowania zachowań proekologicznych.

Rozpoczynając realizację zadań projektowych została przeprowadzona ankieta początkowa na grupie losowo 5 wybranych klas (jedna klasa z każdego poziomu) oraz nauczycieli pt. "Postawy proekologiczne u dzieci i młodzieży". Wyniki ankiety stały się podstawą do określenia kierunków działań dotyczących wypełnienia projektu.

Pierwszym krokiem było przeprowadzenie konkursu dla uczniów na logo projektu „My EcoLife”, a jego wyniki wraz z propozycjami uczniów zostały wyeksponowane na terenie szkoły. Mogli oni dokonać wyboru, który z zaproponowanych znaków graficznych w najlepszy sposób prezentuje idee wynikające z tematyki projektu. Ponadto przygotowano grę planszową Eko Quiz, propagującą wiedzę ekologiczną, która została wykorzystana na godzinach do dyspozycji wychowawcy w każdej klasie. Nadto zaproponowano do wykorzystania na lekcjach informatyki opracowaną w zespołach grę komputerową „Eco Life”. Dla uczniów z klas IV-VIII przygotowano i przeprowadzono warsztaty, których tematyka dotyczyła Unii Europejskiej oraz szeroko rozumianej ekologii, oczywiście z dostosowaniem zadań do grupy wiekowej. Opracowano także *Ecoprzewodnik*, w którym znalazły się scenariusze lekcji z pomysłami podnoszącymi świadomość ekologiczną uczniów. Został on umieszczony w Białostockim Centrum Edukacyjnym do wykorzystania dla wszystkich osób zainteresowanych tematyką.

O podejmowanych aktywnościach nauczyciele naszej szkoły opowiadali w telewizji regionalnej, stworzyli także profil na facebooku w ramach istniejącego już fanpage biblioteki szkolnej. Uczniowie naszej szkoły nagrali krótkie filmiki-tutoriale o tematyce proekologicznej „Jak żyć eko? Eco tips” w formie escape room.

Zorganizowano także Dzień Aktywności Obywatelskiej odnoszący się do kwestii związanych z upowszechnianiem wiedzy na temat znaczenia segregacji śmieci dla prawidłowego funkcjonowania środowiska. Natomiast o zmianach klimatycznych uczniowie dyskutowali podczas debaty oksfordzkiej. Wszystkie te działania zostały przedstawione na stronie naszej szkoły.

W ramach upowszechniania tematyki projektowej wśród nauczycieli zorganizowano szkolenia dla wszystkich chętnych nauczycieli wspólnie z Miejskim Ośrodkiem Doradztwa Metodycznego w Białymstoku. Ponadto zorganizowaliśmy konferencję we współpracy z partnerem z Grecji (łączenie on-line) w Białostockim Centrum Edukacyjnym dla nauczycieli szkół białostockich.

Nauczyciele naszej szkoły uczestniczyli w sześciu wyjazdach o charakterze szkoleniowym. Były to mobilności do Szwecji, Włoch, Portugalii, Hiszpanii. W trakcie kursów mieli możliwość wymiany doświadczeń proekologicznych z nauczycielami z różnych części Europy, poznania działań na rzecz ekologii podejmowanych w szkołach zarówno w krajach południa, jak i północy Europy. Ciekawe propozycje czynności do wykorzystania w pracy z uczniami wskazywane były także przez prowadzących kursy trenerów.

Na szczególną uwagę zasługuje stwierdzenie właściwie wszystkich naszych nauczycieli uczestniczących w mobilnościach, że nasza szkoła, ale także i sama Polska, jeśli chodzi o edukację proekologiczną nie ma powodu do wstydu w porównaniu z działaniami podejmowanymi we Włoszech, Hiszpanii, Francji czy Niemczech.

Przykładem może być chociażby zwracanie uwagi na umieszczanie w przestrzeni szkolnej kwiatów, które są w polskich szkołach rzeczą naturalną, nikt chyba nie wyobraża sobie sali, czy korytarza lub holu bez zieleni. Dla polskich nauczycieli i uczniów jest to tak oczywiste, że nie przywiązujemy do tego większej wagi. Tymczasem, jak się okazuje, w krajach zachodnich, dopiero obecnie, w ramach działań proekologicznych wprowadza się zielen do pomieszczeń szkolnych, aczkolwiek z wielkimi trudnościami. Przyczyną jest konieczność sprawowania opieki nad roślinami w okresach przerw w nauce. Rośliny usychają, giną, gdy szkoły są zamknięte. Oczywiście później sprowadzane są nowe, ale czy o to chodzi w ekologii i promowaniu postaw proekologicznych? W moim przekonaniu-nie. Bardzo ładnie mówi się o działaniach proekologicznych, ale nie ma pomysłu na to, kto miałby podlewać rośliny, gdy w szkole nie ma nikogo. Nasza propozycja, aby uczniowie brali do domu rośliny, opiekowali się nimi i przynosili na powrót zdrowe do szkoły, spotkały się z niemałym zainteresowaniem.

Kolejnym aspektem działań proekologicznych i prozdrowotnych już występującym w bardzo wielu polskich szkołach, a które wprowadzać zaczynają szkoły, np. we Francji i Niemczech, są źródelka wody. Powszechne w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych w polskich miastach, powoli wchodzą także do szkół zachodnich. Nauczyciele z Niemiec i Francji opowiadali o długiej drodze, która wiodła do upowszechniania takich idei w ich szkołach. Podobnie rzecz się ma z posiłkami podawanymi w szkołach na plastikowych talerzach, które są jedzone plastikowymi sztućcami. Co prawda pochodzącymi z recyklingu, ale nadal plastik to plastik. Nasz informacja dotycząca funkcjonowania w większości polskich placówek oświatowych stołówek, szczególnie w szkołach podstawowych, gdzie posiłki gotowane są na bieżąco, nie pochodzą z cateringu, a uczniowie jedzą je z wykorzystaniem naczyń i sztućców wielokrotnego użytku, bez plastiku, wzbudziła dużą uwagę. Szkoły na zachodzie Europy również zmierzają do takiego stanu, niemniej z dużym trudem, bo przyzwyczajenie do plastiku jest olbrzymie. A, w przekonaniu niektórych, magiczne określenie „pochodzi z recyklingu” załatwia wszystko. Oczywiście również w naszym kraju, szczególnie w szkołach ponadpodstawowych, posiłki niejednokrotnie są dowożone i jedzone w pojemnikach jednorazowego użytku. Jednakże jest to często pokłosie oszczędności w funkcjonowaniu stołówek, które miały miejsce w latach ubiegłych, zachłystnięcie się modą na wszechobecny plastik. Tym niemniej tutaj także zmienia się dużo. Również w szkołach średnich coraz częściej stołówki są odtwarzane.

Kolejnym obszarem, w którym w naszym kraju podejmowane są już od bardzo wielu lat działania proekologiczne, w praktyce przekazujące uczniom jak być eko (choć jeszcze wówczas moda na to słowo raczej nie powstała), a które są hitem dziś, np. w szkołach włoskich, czy hiszpańskich, jest tworzenie ogródków przy szkole, sadzenie drzew, krzewów na placach szkolnych. W naszej szkole od lat wskazane są miejsca, gdzie uczniowie z nauczycielami sadzą krzewy, drzewka, inne mniejsze rośliny, niedawno powstały tzw. ogródki kieszonkowe. Mamy miejsca, gdzie zbieramy kompost. Zarówno uczniowie szkoły, jak i wychowankowie przedszkola, uczą się dzięki temu, że rośliny pochodzą z ziemi, a nie ze sklepu. W krajach zachodniej Europy dopiero wraca się do tej idei.

Na szczególną uwagę zasługuje natomiast inicjatywa powstania w centrum miasta (Florencja) zielonej enklawy- ogrodu, gdzie uprawia się rośliny bez dodatku jakichkolwiek sztucznych ulepszczy. Jest to również miejsce, gdzie uczniowie, także z niepełnosprawnościami, przychodzą na zajęcia, uczyć się jak żyć ekologicznie, dowiadują się także, skąd pochodzą rośliny. Mogą z niego również korzystać mieszkańcy miasta, kupić produkty. W taki sposób ogród się utrzymuje. Warto byłoby zaadaptować ten pomysł na grunt polski.

Podczas trwania kursów nauczyciele pozyskiwali również ciekawe pozycje rozwiązań edukacyjnych dotyczących prowadzenia lekcji ekologicznych, a także pomysłów na rozwiązania proekologiczne w swoich domach (np. tworzenie kompostu do roślin domowych w pojemnikach bokashi bin).

Podsumowując, ekologia nie jest niczym nowym, a działania proekologiczne były są i będą podejmowane. Ważne jest jedynie, by nie podążać za modą, wykorzystywać posiadane już zasoby, doskonalić je, rozwijać, uzupełniać, a udział w mobilnościach i, co za tym idzie kursach, wymiana doświadczeń, jest doskonałym sposobem na realizację aktywności na rzecz ekologii, czyli dbanie o przyszłość nas wszystkich.

Agnieszka Sawoń

SP 12 Białystok